РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер, 27-го червня 1918. Ч. 76. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Thursday, June 27, 1918. No. 76.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ОРГАНІЗУЮТЬ 4-МІЛЇОНОВУ АРМІЮ.

Австрійці уступили за ріку Піяве. -- Висока вода зірвала всї мости на ріцї.

Справа Галичини причиною полїтичної кризи в австр. правительстві.

Величезний пожар у Києві. -- Згоріло пять квадратових миль міста.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ВЕЛИКИЙ ПОЖАР У КИЄВІ.

Німці убивають большевиків на Україні.

(Після кореспонденції Артура Ренсома).

МОСКВА, 25. червня. — **Величезний пожар в Києві знищив 5 квадратових миль міста.**

Вісти з Одеси доносять, що там висаджено у воздух арсенал.

Фльотиля зложена з моніторів під командою моряка бомбардувала побережне українське місто Таганрог.

Німці через постійні реквізиції збіжа викликують щораз більше незадоволене серед робітників і селян. В деяких околицях прийшло до явних заворушень.

В околицях, де большевики мають свої осередки, уладжують вони напади на Німців, а передівсім в чернигівській і подільській губернії. В Києві ще доси не найдено причини великого вибуху у фабриках амуниції. Всї вікна на головних улицях міста повилїтали, а спричинений експльозією огонь ще доси не находить ся під контролию і загрожує складам керозини і инших експльозивних матеріялів.

Звіти з ріжних сторін України згідно доносять, що Німці систематично убивають большевиків. З донесень показуеть ся, що підчас коли Німці нищать організації большевиків, Австрійці сього не роблять та що з тої причини на Україні приходить між Німцями і Австрійцями до ріжниць поважного характеру.

Український міністер праці подає слїдуючі числа безробітних: в Києві 15.000, Одесї 20.000, Херсонї 25.000, Харкові 25.000, Николаєві 24.000 і в Катеринославі 40.000. Ті числа дадуть ся в части оправдати навмисним замкненем фабрик, щоби голодом змусити робітників, аби вони зрікли ся здобутків революції і згодили ся працювати за малі гроші богато годин. Голодуючих безробітних з одної околиці уживаєть ся до ломаня страйків в других околиця.

Німці держать досить значні війска на українсько-московській границї.

Предсказане **Радека,** члена мирової делєґації в Берестю Литовськім, що **відділене** України від Росії є **неможливе** з економічних причин, зістало стверджене депутацією властителів великих фабрик зелїза і сталї на Україні, яка заявила українському правительству що економічне жите на Україні буде знищене, коли Україна не позістане в тїсних економічних зносинах з північною Росією, яка є головним ринком збуту.

Масові вішаня на Україні.

МОСКВА, 19. червня. — **Революційний рух на Україні постійно змагаеть ся помимо численних арештовань, карних експедиций і масових вішань.**

„Я бачив, — доносить Ренсон — фотоґрафії, на яких було видно ряд двайцять шибениць з тїлами повішених австрійських інтернаціоналів, засуджених на смерть в Катеринославі.

По містах приходить щораз до страйків. Зорганізовані банди систематично нищать німецькі відділи, які переводять реквізицію.

„Траґічна іронія в цілій ситуації є, що якраз в хвилю, коли російський савет є близкий зірваня з Німеччиною, його ослаблює протиреволюція на західній Сибіри, яку спричинила оружна акція Чехів".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МАЮТЬ НАМІР ПОСТАВИТИ ТРИ ВЕЛИЧЕЗНІ АРМІЇ.

Кожда з тих армій мала би числити по 1,375.000 людий.

ВАШІНҐТОН, 24. червня. — **За доказ, яку ролю наміряють Злучені Держави відограти у сьвітовій війнї, може послужити** предложене, внесене нині комісією військових справ в сенатї, на підставі **котрого сума $12.089,785.052 мала би бути призначена** на воєнні цїли.

З тої суми 5 білїонів є призначених на артилерію. Є намір в протягу слїдуючого року утворити три американські армії по 1,375.000 людий. **Кожда з тих армій має складати ся з 5 корпусів або 30 дивізий. Загалом кожда армія має складати ся з 1,075.-000 жовнїрів і 300.000 не-жовнїрів. Одна дивізія має числити 32.500 жовнїрів.**

З 900.000 Американців у Франції є 65% до 70% жовнїрів.

ВАШІНҐТН, 25. червня. — **Секретар війни Бейкер заявив,** що з 900.000 **Американців, які вислано до Франції, 65% до 70%** є жовнїрів, то зн. около 600.000.

„Сї числа є подані в приближеню", заявив секретар.

Дальше секретар Бейкер звернув увагу, що дня 26. червня припадає річниця прибутя першого американського транспорту війск до Франції.

„Після мого переконаня успіхи, які ми осягнули в протягу минувшого року, є вповні вдоволяючі", додав секретар.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ПОЛІТИЧНА КРІЗА У ВІДНИ І БУДАПЕШТІ.

Австрійський цісар ще не приймив резиґнації кабінету д-ра Зайдлера.

ЛОНДОН, 24. червня. — Австрійський цісар Карло повернув нині з боєвого фронту до Відня, як се доносять вісти з Амстердаму.

Цісар ще не рішив ся щодо принятя резиґнації кабінету д-ра Зайдлєра і візвав премієра, щоби покищо дальше сповняв свій уряд.

З инших жерел доносять, **що місце д-ра Зайдлера обійме правдоподібно барон Бляйлебен, „зелїзний" намісник Долїшної Австрії.**

ПОЛЯКИ ПРИЧИНОЮ КАБІНЕТОВОЇ КРІЗИ.

Противлять ся подїлови Галичини на часть українську і польську.

ЛОНДОН, 24. червня. — Говорячи про причини, які довели до резиґнації австрійського кабінету, віденська телеґрама до „Фосіше Цайтунґ" доносить, що барон Буріян, австро-угорський міністер загр. справ заняв був становище, **що він не може зложити заяви проти відділеня східної Галичини, як сього домагали ся Поляки. Барон Буріян боронив ся тим, що ся справа є виключно внутрішною справою. Премієр Зайдлер був готовий заявити, що поділ Галичини може бути переведений лише в конституційній дорозї, а іменно більшостию двох третих частий голосів в парляментї.**

Однак Поляки домагали ся виразної заяви, що справа поділу Галичини буде зовсім залишена, і жадали також обовязуючого приреченя зі сторони німецьких партій щодо австро-польського полагодженя польського питаня.

(Під австро-польським полагодженем польського питаня треба розуміти злуку цілої Галичини і Холмщини з польським королївством, яке мало би позістати в тїйсній звязи з австро-угорською монархією).

Надіють ся, що кабінет д-ра Зайдлера позістане.

АМСТЕРДАМ, 24. червня. — Телеґрама з Відня до берлїнської часописи „Льокаль Анцайґер" доносить, що австрійський цісар не прийме резиґнації кабінету д-ра Зайдлєра, який правдоподібно позістане надальше в тімсамім складї з **виїмкою польського міністра, Твардовского, котрий уступить.**

Також заходить питанє, чи дасть ся полагодити спір і привернути гармонійне співдїланє між міністром торговлї, Вайзером, і міністром рільництва, Тинкою.

Ґр. Чернін має повернути до кабінету.

ЛОНДОН, 25. червня. — **Всї австрійські часописи признають згідно, що полїтичне положене в Австрії є незвичайно тяжке,** як се доносить телеґрама з Ціріху.

В полїтичних кругах ходить чутка, **що ґр. Чернін, бувший міністер загр. справ, має повернути на давний уряд.**

Часопись „Цайт" заявляє, що будучність монархії зависить від розвязаня теперішного полїтичного положеня.

Угорський кабінет має намір уступити.

ЛОНДОН, 24. червня. — **Угорський кабінет, на чолї котрого стоїть Векерле, має намір уступити,** як се доносять останні вісти з Будапешту.

Наслїдником премієра Векерле має бути ґр. Тіса.

Загальний страйк на Угорщині.

ЖЕНЕВА, 25. червня. — **На Угорщині вибух загальний страйк.**

Зелїзниці, почта і телеґрафи заперестали свою чинність.

Чехо-Словаки грозять Німцям пімстою.

ВАШІНҐТОН, 24. червня. — Чесько-словацькі війска, які борють ся поруч війск аліянтів на французькім і італійськім фронті, ухвалили резолюцію, що на случай неправного караня смертию їх товаришів вони полоненими Німцями і Мадярами будуть поступати відповідно з ми, як се заявив нині проф. Масарик, голова чесько-словацької народної ради.

Польський реґент предложив програму правительства.

АМСТЕРДАМ, 24. червня. — Др. А. Каковскі, архиєпископ Варшави, отворив в суботу засїдане польської державної ради в королївській палатї у Варшаві, як се доносить телеґрама з польської столиці. Престольну промову виголосив польський реґент, князь Любомірскі.

Князь Любомірські представив програму правительства, яка обіймає також законопроект в справі утвореня армії. **У своїй бесїдї візвав князь центральні держави, щоби здійснили независимість Польщі у тїсім порозуміню з центральними монархіями.**

Др. Тертіль головою польського клюбу.

Др. Тертіль, як доносять дальше телеґрами, **зістав вибраний головою польського клюбу.** Др. Тертіль в місяцю лютім поставив був звісне внесене на засїданю польського клюбу, щоби Поляки, Чехо-Словаки і Юґославяни вели спільну акцію.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА УСТУПИЛИ ЗА РІКУ ПІЯВЕ.

4.000 полонених і велика воєнна добича опинила ся в руках Італійців.

РИМ, 24. червня. — Італійський урядовий звіт доносить:

Вчерашний день завершив нашу побіду. Неприятель, тратячи щораз більше терену на західнім березї ріки і находячи ся під безнастанним бомбардованем зі сторони наших гармат і лїтаків, по 8-дневнім держаню, яке коштувало його великі жертви, розпочав в ночи з 22. на 23. червня відворот на лївий берег ріки.

Відворот неприятеля через ріку тривав дальше вчера під убийчим огнем нашої артилерії. Неприятеля, який переводив свій відворот під охороною машинових крісів, по завзятім опорі прогнано за ріку.

Ціла височина Монтелльо і цілий правий берег ріки, з виїмкою малої його частини коло Мусіле, де битва ще дальше триває, находять ся в наших руках. Дотепер число полонених Австрійців виносить поверх 4.000.

Велика скількість оружа і ріжнородних матеріялів попала в наші руки. Велике число трупів застелює побоєвище. Се є доказом безуспішної хоробрости і великого пораженя неприятеля.

ВІДВОРОТ ЗАРЯДЖЕНО З ПРИЧИНИ ВЕЛИКОЇ ПОВЕНИ.

Відворот відбував ся вже від чотирох днїв.

ВІДЕНЬ, 24. червня. — Головна військова кватира доносить:

З причини високого стану води на ріцї і слоти наші війска були приневолені опорожнити Монтелльо і прочі части терену, які ми передше були здобули на західнім березї ріки Піяве.

Перед чотирма днями дано приказ до відвороту і його переведено помимо великих трудностий при переправі так, що неприятель зовсім не спостеріг нашого маневру. Богато становищ, які наші війска вже давно були опорожнили, неприятель доперва вчера острілював своїми гарматами.

Таксамо й італійська піхота почала наступ на окопи, які наші війска давно були опорожнили. Їх дальший наступ спинив огонь наших далекострільних гармат з лївого берега ріки.

ЦІЛИЙ ПРАВИЙ БЕРЕГ РІКИ ПІЯВЕ В РУКАХ ІТАЛІЙЦІВ.

Італійці взяли ще додатково 3.000 Австрійців в полон.

РИМ, 25. червня. — Урядовий звіт італійського головного штабу звучить:

В протягу вчерашного дня хоробрі війска третої армії змусили заднї сторожі неприятельської армії до здачі, здобуваючи решту західного берега ріки Піяве. Притім полонено 18 офіцирів і 1.607 жовнїрів.

На боєвім фронті в околиці гори Ґраппа наші війска перевели наступ при співучасти гармат. Піхота зробила успішний напад, здобуваючи дещо терену і завдаючи неприятелеви тяжкі втрати. Полонено 7 офіцирів і 1.326 жовнїрів та здобуто 16 машинових крісів.

Дня 23. і 24. червня зістрілено 9 ворожих лїтаків.

(Після італійських урядових рапортів загальне число полонених Австрійців від початку наступу, то є від 15. червня, виносить около 18.000. З того припадає 11.000 на перші днї битви, а 7.000 на два останні днї, в котрих Австрійці переводили відворот.

(Донесене італійської амбасади з 24. червня, що Італійці полонили 40.000 Австрійців, а яке було оперте на пресових звітах, доси не було потверджене. Припускають, що тут зайшла помилка при переводї телеґрами, бо урядовий звіт з тогосамого дня виказує, що полонено 4.000 Австрійців).

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА УСТУПИЛИ ЗА РІКУ БЕЗ ВЕЛИКИХ ВТРАТ.

Від дня 15. червня полонено 50.000 Італійців.

ВІДЕНЬ, 25. червня. — Урядовий рапорт звучить:

На височині Монтелльо і на полудне від неї неприятельські патрулї дійшли до Піяве. В околиці Сан Дона наші дивізії переправили ся назад на лївий берег ріки під охороною призначених на те війск, які відбивали сильні напади неприятеля через кілька останніх днїв.

Відворот був переведений згідно з плянами і без втрати воєнних матеріялів.

Від 15. червня Італійці втратили поверх 50.000 в полонених, між тими около 1,100 офіцирів. Загальні втрати неприятеля в людях після найнизшої оцінки виносять 150.000 людий.

Вода на ріцї Піяве знищила також мости італійські.

ЛОНДОН, 25. червня. — **Італійці привернули боєвий фронт здовж західного берега ріки Піяве,** як се доносять вісти, котрі наспіли до часописи „Івнінґ Стендард".

Вода на ріцї знова піднесла ся, доносить дальше телеґрама, **зриваючи кілька мостів, які Італійці побудували через ріку.**

В сей спосіб погоня за неприятелем зістала здержана.

На італійськім фронті надіють ся довшого застою.

ЛОНДОН, 24. червня. — У військових кругах панує переконанє, що Австрійці потерпіли таке поражене, що вони через кілька тижнїв не будуть всилї відновити свого наступу. Одною з причин, яка довела до невдачі Австрійців, було також, як здогадують ся, спізнене прибутє резерв, через що вони не були всилї довше здержати протинаступу Італійців.

Італійці так сильно тепер обсадили боєвий фронт здовж ріки Піяве, що нема найменьшого страху, аби неприятель пробував ще раз переправляти ся через ріку. В теперішнім наступі брало участь зі сторони неприятеля около 37 дивізий (500.000 жовнїрів) і всі вони потерпіли значні втрати.

Судячи з останних вістий, годі надіяти ся також скорого наступу зі сторони Італійців, бо Австрійці мають що найменьше 20 дивізий резерв. Також треба надіяти ся, що Австрійці будуть ставити сильний опір, укріпивши добре примістки на лївім березї ріки Піяве.

Вкінци не є виключене, що неприятель розпічне новий наступ на боєвім фронті коло Асіяґо з наміром, щоби зробити вилім, користаючи з того, що італійські війска є заняті над рікою Піяве.

Ґен. Людендорф у Відни.

ЛОНДОН, 24. червня. — **Ґен. Людендорф, „мізок німецької армії", удав ся до Відня зі специяльним порученем від цісаря,** як се доносить телеґрама з Амстердаму.

В Берлїні панує велике занепокоєне щодо положеня Австрії.

Припускають, що подорож ґен. Людендорфа стоїть в тїсній звязи з невдачою Австрії підчас послїдного наступу проти Італії.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Поголоска про замордоване царя.

ЛОНДОН, 25. червня. — **Непотверджена вістка з Петроґраду доносить, що большевики замордували царя в Екатерінбурґу.**

Меньшевики надіють ся при слїдуючих виборах побіди.

СТОКҐОЛЬМ, 25. червня. — Телеґрама з Петроґраду доносять, що меньшевики і соціялїсти революціонери правиці

(Продовжене на стор. 5-ій).

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подаеть ся до відома, що нові ґрамоти вже є готові і будуть вислані з початком слїдуючого тижня на адресу секретарів всім членам У. Н. Союза, що неотримали доси членських ґрамот.

М. Угорчак, гол. рек. секр.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

ПРОМОВА МІНІСТРА КІЛЬМАНА.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

В минулий понеділок, дня 24-го с. м., німецький мінїстер заграничних справ, др. Ріхард Кільман, виголосив в нїмецькім парляментї в Берлїнї промову, яка замітна особливо його поглядами про справу мира.

Доси всї мілїтаристи в Нїмеччинї, під проводом цїсаря Вільгельма, трубіли на всї сторони, що найбільшим ворогом Нїмеччини є Анґлія та що вона винна за викликанє війни. Однак тепер нїмецький мінїстер заграничних справ, др. Кільман, заперечив се трубінє. Не говорить він про те, як цїлком неприготована до війни Анґлія могла провокувати зовсім готову до війни Нїмеччину; не каже того, що сказав бувший нїмецький амбасадор в Лондонї, князь Лїхновский, а саме, що Анґлія хотїла щиро відвернути небезпеку війни, — але аби се потвердити, заходить з иншого боку. Він каже, що за війну винна царська Росія. Се, що він говорить, опирає він безперечно на вислїдах процесу бувшого російського мінїстра війни Сухомлїнова, на якім доказано, що Росія приготовляла війну і була готова її спровокувати в найблизшій будуччинї. На другім місци він ставить яко виновницю Францію, розуміючи безперечно се, що вона давала гроші на воєнне приготованє Росії, а вкінци на третім місци ставить Анґлїю, котра каже скріпила бажанє війни в Росії. Для Нїмеччини він не найшов місця, навіть на четвертім місци її не хотїв поставити, але мимо того сьвіт знає, що хоч Росія готовила ся до війни, то Нїмеччина вже була готова і вона своїм виступом її прискорила. Длятого Нїмеччинї належить ся як не перше то бодай друге місце серед виновників теперішної війни.

Однак в теперішну пору вина за війну не має вже такого значіня, тимбільше, що царська заборча держава вже впала і впрочім суд над виновинками не доведе до мира, а історія з тим судом колись далеко лїпше справить ся, ніж би се могли зробити тепер полїтики воюючих держав.

Мир можна осягнути тільки через взаїмне порозумінє та уступчивість.

Нїмецькі мілїтаристи сподївались осягнути мир при помочи військової побіди, але др. Кільман, таксамо як у справі вини за війну сказав свій відмінний погляд, так теж і про мир сказав, що його годї осягнути при помочи військової побіди, але треба також ужити дипльоматичних заходів.

Аби простелити шлях для дипльоматичних заходів у справі мира, він заявив, що Нїмеччина не хоче панувати не то над сьвітом, але й над Европою. Все, чого Нїмеччина хоче, казав він, се — „свобідне, сильне й независиме істнованє в границях, визначених для Нїмеччини історією". Зазначив теж, що Нїмеччинї належать ся заморські кольонїї, відповідно до її сили, а також, що вона домагаєть ся свобідної торговлї в цїлім сьвітї. В справі Бельґії, говорив він, Нїмеччина могла би зробити уступки, але не хоче тепер говорити про се, аби не вязатись, коли зі сторони аліянтів нема ще відповідних обовязуючих заяв.

Все те, чого хоче Нїмеччина, а властиво, чого хоче для неї мінїстер заграничних справ др. Кільман, в загальних начерках виглядає скромно о стільки, що він перечить, аби вона хотїла панувати над сьвітом або бодай над Европою, однак і се, що вона хоче тільки своїх історичних границь, кольонїй і свобідної торговлї, також покищо ще таке загальне, що там можна встромити найбільші заборчі пляни. Др. Кільман нїчого не сказав про східну Европу, а там є ріжнородні нїмецькі границї: одні визначені історією, другі Гофманом, инші промисловими і торговельними інтересами. Коли говоримо про теперішний стан у східній Европі, то ніяк не можна казати, що Нїмеччина не хоче панувати над Европою. Про східну Европу, про дїла Нїмеччини по мирі берестейськім треба виразно говорити. Про свобідну торговлю у східній Европі треба також виразнїйше сказати.

Свої границї Нїмеччина могла би задержати по загальнім мирі; могла би навіть дістати якісь кольонїї; могла би і мати право до свобідної торговлї у сьвітї, як всї другі держави, — але народи східної Европи тим ще не будуть вдоволені.

Вони, розумієть ся, також хотять скорого загального мира, але хотять, аби і їх представники були на загальній мировій конференциї.

Вони також хотять того, чого хоче Нїмеччина. Вони теж хотять „свобідного, сильного і независимого істнованя"; хотять своїх границь, не історичних, а національних, і хотять свобідної торговлї.

Коли се не станеть ся, то годї говорити про загальний і тривалий мир.

Українські резолюції на День Независимости.

На зборах, які Українцї будуть мати в День Независимости по поході в ріжних містах Злучених Держав, повинні ухвалити відповідні **резолюції**, в яких заявлять льояльність американській републицї і скажуть своє слово про справу українського народу в Европі. Такі резолюції слід посилати телєґрафічно до президента Вілсона і до секретаря для заграничних справ Роберта Ленсінґа у Вашінґтонї, а рівночасно повідомити нашу редакцію про се, аби занотувати в часописи.

Отсе подаємо взорець, як такі резолюції повинні виглядати:

1. Українцї міста .... зібрані з нагоди сьвята Дня Независимости Злучених Держав, висловлюють свою льояльність американській републицї та її правительству, і заявляють, що у теперішній сьвітовій війнї Українцї в Злучених Державах підпирають як найгорячійше правительство сеї републики та її президента, і желають американському народови повної і славної побіди в його слушній боротьбі за волю всїх народів.

2. Зокрема щодо змагань українського народу в Европі, заявляють ся за зєдиненою українською народною републикою, до якої має належати також і східна Галичина, північна Буковина і Холмщина, котрі є українськими національними територіями під чужим панованєм, та за повною суверенностию українського народу.

3. Вкінци протестують проти нїмецької й австро-угорської окупації території української народної републики і проти заборчих плянів польської Реґенційної Ради у Варшаві та польських послів у Видни у відношеню до українських провінций — східної Галичини, північної Буковини і Холмщини, пятнуючи сї пляни яко імперіялістичні стремлїня польської шляхотської кляси, котра через забір чужих земель для польського королївства хоче оборонити свої земельні посїлости не лише в згаданих західних провінціях України, але таксамо і в західній Білоруси та на Литві.

Чи се має бути сьвідоцтвом національної зрілости?

Шікаґовська „Україна", з 20. червня б. р., помістила цїкаву копію дозволу („перміту"), виданого шікаґовськими поліційними властями місцевим Українцям на манїфестацію, яка відбула ся 30. мая. Та копія здивувала не лише шікаґовських Українцїв, але і всїх нас у цїлих Злучених Державах. Справа іменно маєть ся так: Всї укр. товариства і братства в Щікаґо разом з грецько-католицькою парохією рішили були устроїти всеукраїнську манїфестацію, аби нею доказати свою льояльність Злученим Державам, а рівночасно рушити суспільність до роботи. Се мала бути українська манїфестація. Та тимчасом стало ся инакше. Ті, які занимали ся вступними приготованями до сеї манїфестації, вибрали у властий дозвіл на манїфестацію не на імя української громади, але на імя „грецько-римсько-католицької церкви, при Райс і Оклей ул." Значить, тисячі українських громадян в Шікаґо манїфестували перед властями свою льояльність не яко Українцї, а яко „греко-римо-католики"...

Се сумна проява в нашім суспільнім житю на іміґрації. Шікаґовська манїфестація Українців нїчим не ріжнить ся тепер від вашінґтонської шопки Уґрорусинів, які перед правительством Злучених Держав заманїфестували себе яко Греки...

Час вже найвисший для української суспільности у Злучених Державах положити конець самовільним вибрикам всяких безхарактерних одиниць, які кплять собі з народних ідеалів. Час вже найвисший, українська суспільности, викорінити зпоміж себе всяких народних шкідників, всяких „греко-римо-католиків".

ЗА ДОЛЮ УКРАЇНИ.

Щойно рік минув від хвилї, коли Українї заблисло сонце волї, а вже протягом так короткого часу так богато лиха її навістило. Як звісно, наслїдком полїтики Ленїна і Троцького змушена була Українська Центральна Рада заключити мир з центральними державами, а знова наслїдком большевицько-чорносотенних розбоїв приневолена була У. Ц. Рада шукати помочи в центральних державах.

І мабуть нема вже нинї нікого між дозрілими полїтиками, хто міг би назвати сей крок У. Ц. Ради полїтичним промахом.

Кождий здороводумаючий чоловік знає, що центральних держав не покликали на поміч анї Грушевський, анї Винниченко, анї Петлюра, анї також Голубович. Сього вимагала **конечність** і з тим мусять погодити ся також будучі безсторонні історики.

І здавало ся, що по здавленю большевицько-чорносотенних опришків і бувших царських провокаторів запанує небаром на Українї новий порядок, а У. Ц. Рада буде дальше дїйсним володарем України і що ніяка ворожа сила її не переможе. Однак не так склало ся, як здавало ся. Саме тому, що жажда пановання над цїлим сьвітом пхнула нїмецьку автократію до кровавого акту насильства над українською демократією.

Сим кровавим актом насильства є замах, якого доконала Нїмеччина над У. Ц. Радою в Києві дня 28. цьвітня 1918 р. Наслїдком сього нечуваного в історії замаху, якого доконала Нїмеччина, самостійність України зістала загрожена і ся гроза небезпеки триває й до нинї. Як уложать ся відносини на будуче, сього ніхто з нас не може покищо предвидїти. Однак ствердженим доси фактом є, що Нїмеччина, поваливши У. Ц. Раду, посадила у Києві змосковщеного Українця Скоропадського, який знова, маючи за собою мілїтарну силу Нїмеччини і незначне поперте зі сторони московсько-польських дїдичів, проголосив себе гетьманом усеї України і одним почерком пера скасував всї розпорядженя, видані У. Ц. Радою; а щоби зміцнити і забезпечити своє пановане, він наказав увязнити всїх найвизначнїйших провідників української демократії.

В той спосіб на місци демократії запанувала на Українї нїмецько-австрійська автократія у спілцї з московсько-польськими дїдичами.

Мало ще було для України цїлих столїть московської і польської неволї, то в додатку до сього руйнує її нїмецько-австрійська автократія при помочи машинових крісів і трійливих ґазів.

І тут мимоволї приходить ся повторити за Т. Шевченком:

Сьвіте тихий, краю милий,
Моя Україно!
За що тебе сплюндровано?
За що, мамо, гинеш?

Однак се ще не все, о чім ми знаємо. Зза океану надходять вісти, що вся українська демократія остро виступила проти насильства Нїмеччини. Однак лихо лежить в тім, що український нарід, окружений довкола цїлим рядом нїмецько-австрійських війск, не має на стільки сили, аби скинути з себе чуже ярмо. Галицькі Українцї, маючи замкнені уста, також не є всилї удїлити помочи своїм київським братям, бо за се грозить їм австрійська шибениця.

Відвічальність за будучу долю України спадає на нас, Українців в Америцї!

Тому сьвятим нашим обовязком є чимскорше упімнути ся за кривди України. Се наш національний обовязок і **ми мусимо** до сього стремити!

Але що-ж зробити, коли українська іміґрація спить сном блаженних, і то в найтяжших хвилях поневоленя свого рідного народу!

Не можна знова дивувати ся деяким одиницям зпоміж нашої іміґрації, що вони нїчого доси корисного не зробили в тім напрямі, бо вони чекають лише на печені голубцї, коли завезуть до рідного краю всяку язву, якої набрали ся за границею.

Ох як би то сталось, щоб такі не вертались...
Не плакалиб дїти, мати-б не ридала...

Але є між нами люди, люди працї, на яких чейже можна покладати надію, що вони справи не загирять; що вони зуміють постояти за кривди своїх поневолених братів за океаном.

І я вірю, що більшість української іміґрації має повну надію, що Українська Рада в Америцї небаром забере голос в тій справі і скаже слово від себе.

А перед нами працї богато.

Нам треба піднести сильний і могучий протест проти нїмецько-австрійського варварства; нам треба протестувати так, аби наш протест почули у Вашінґтонї.

Ми мусимо застановити ся над орґанїзацією українського леґіону, бо не знаємо нї дня нї години, коли може наступити інтервенція аліянтів в Росії, а до сього ми повинні також бути приготовані.

Ми повинні відповісти Полякам (але на чисельних вічах, бо украньська преса вже своє зробила) на їх протестаційні віча в справі Холмщини.

Ми обовязані викорінити зпоміж себе большевицьку язву так, аби з неї слїду не стало.

І богато, богато більше перед нами всякого рода справ пекучих.

Було би пожаданим, аби у всяких змаганях давала ініціятиву Укр. Рада в Америцї, а українська іміґрація повинна підперти Укр. Раду в її змаганях.

Коли ми сьпіваємо „душу тїло ми положим за нашу свободу" — то ми мусимо доказати правдивість сих слів.

Коли як коли, але тепер, коли воля України загрожена, ми мусимо бути приготовані до жертв і то великих жертв.

Андрій Блащук.

ГАЛИЧИНА І УКРАЇНСЬКА РЕПУБЛИКА.

Одним з важних питань, які виникають у звязку з національним визволенєм українського народу і створенєм вільної української держави, є питанє про те, як поставить ся до сеї держави український нарід в Австрії. Як відомо, протягом двох з половиною років війни австрійські Українцї були завзятими австрійськими патріотами і богато сил і жертв поклали на те, щоб допомогти Австрії виборoти перемогу над Росією. Робили се вони не з почутя якоїсь любови до Австрії, бо не дуже солодко жило ся українському народови під австро-польським панованєм. Але всеж становище Українців в Австрії було безмірно красше ніж в Росії під самодержавним чоботом Миколи II. і його прибічників, і тому цїлком зрозумілими були горячі бажаня австрійських Українців визволити український нарід в Росії зпід того самодержавного чобота і забезпечити йому хоч такі можливости культурного й полїтичного розвитку, які давала Австрія.

Але з вибухом в Росії революції становище різко змінило ся. Український нарід по сїм боцї кордону дістав повну можливість бороти ся за свій вільний розвиток і сей розвиток здїйснити. В звязку з сим мусїла різко змінити ся й полїтика галицьких Українців.

Трудно слїдкувати за сими змінами в українській політицї в Галичинї, бо звязку між Україною а Галичиною нема ніякого, і навіть часописи галицькі доходять сюди дуже рідко й непостійно. Але всеж і на підставі того матеріялу, який маємо, певні висновки можна зробити. Таким матеріялом є кілька чисел найбільшої і тепер найвпливовійшої української ґазети в Галичинї „Дїло", що прийшли сими днями до Києва і торкають ся якраз дуже болючої для нашого народу справи — справи прилученя східної (української) частини Галичини до польського королївства, яке хотїли були в свій час зробити нїмецькі та австрійські дипльомати.

Хто читав українські ґазети в Австрії до революції, тому відразу кидаєть ся в очи різка зміна самого тону ґазет. Коли ранїйше всї питаня, напр. ґазети „Дїло", були аж занадто пересякнені вірнопідданчим духом щодо Австрії, то тепер саме „Дїло" пише в тонї дуже холоднім, а навіть просто ворожім до Австрії. Се можна помітити, не вважаючи на дуже велику обережність в словах і не вважаючи на сувору австропольську цензуру, від якої в кождім числї „Дїла" білїють великі лисини. Парляментарний посол В. Сінґалевич пише, напр., до австрійського мінїстра-президента:

„Ми, австрійські Українцї, мусимо дійти до заключеня, що **ми не маємо вже чого шукати в Австрії.** З огляду на се не стоїть труду вести переговори з австрійським правительством і тратити на них час. Побожне бажанє роздавати нас, австрійських Українців, як і инші поневолені народи, вже істнує. **Чи воно вдасть ся, се ще питанє".**

Посол Сінґалевич не надїєть ся на Австрію, а жде уратованя українського народу в Галичинї від когось иншого. Від кого саме, про се говорить слїдуючий уступ з промови посла Петрушевича в австрійськім парляментї:

„Всеж таки Українцї не тратять надії. Умови мира не будуть диктовані виключно центральними державами, бо при столї, при якім буде обговорювати ся справа мира, будуть також представники инших народів; **певно і представники української держави прийдуть до голосу".**

Отже від представників инших держав, а зокрема від представників української держави чекають австрійські Українцї поратунку. В чім саме полягає сей поратунок, про се говорить „Дїло" в передовій статї:

„Не хочемо бути частию польського державного орґанїзму; **хочемо бути самостійним, незалежним народом".**

В такімсамім дусї говорить і один з найбільше відповідальних, щодо Австрії, українських полїтиків, посол др. Кость Левицький. Заявляючи співробітникови віденських ґазет, що українська частина Галичини повинна дістати автономію в межах Австрії, він додає:

„Колиб же Австрія не хотїла нас мати, **домагаємо ся прилученя до української републики".**

В сих дуже обережних словах старого полїтичного діяча цїлком виразно чуєть ся горяче бажанє, щоб Австрія таки „не хотїла нас мати". І навіть найбільше відповідальний з австрійських полїтиків, посол М. Василько, про якого навіть „Дїло" каже, що йому „можна закинути все инше, тільки не недостачу австрійського патріотизму", навіть він заявляє:

„Коли би було правдою те, що оголошують ґазети в Берлїнї й Відни, то австрійським Українцям дїйсно не оставалоб ся иншої дороги, як надія на поміч инших держав на мировій конференциї".

Треба ще зауважити, що все те писало ся перед оголошенєм Української Народної Републики, і що се говорять представники поміркованої національної демократичної партії. Голосів представників лївійшої частини українського громадянства в Галичинї ми не знаємо, але безперечно, що вони говорять ще яснїйше й рішучійше. Сї надії галицьких Українців на українську републику складають ся на її найвисші орґани — Центральну Раду й Ґенеральний Секретаріят — велике й поважне завданє. Хоч погроза включеня української Галичини в польське королївство, яко доносять останні ґазетні відомости, ніби покищо проминула, але орґани української републики повинні доложити всїх сил, щоб українському народови в Австрії дано було змогу вільно висловити ся про свою дальшу долю. І на підставі поданих висше заяв уже не підлягає сумнївови, що Українцї в Галичинї однодушно висловлять ся за своє прилучене до тої держави, на яку вже тепер звернені їх погляди й їх надії —до Української Народної Републики.

(Київська „Народня Воля").

ПОМЕР О. ЗАХАР ОРУН.

В недїлю (23. червня 1918 р.) о годині 4-тій рано, у Філядельфії помер несподївано у 34-тім році житя о. Захар Орун, грецько-католицький сьвященик, редактор „Місіонара" у Філядельфії, член 239 відділу Українського Народного Союза. Похорон відбудеть ся в четвер, 27. червня б. р.

Покійний родив ся 19. вересня 1884 року в селянській родині у Слободі Золотій, бережанського повіту в Галичинї. До ґімназії ходив у Бережанах, де покінчив її в 1905 році. До Злучених Держав прибув в маю 1909 року.

В народній роботї покійник був щирою душею. Належав до тих, які працюють спокійно, але богато. Будучи студентом львівського унїверситету, покійник належав до ряду тих, які бороли ся за український унїверситет, за що сидїли по арештах. В приватних записках покійника находить ся фотоґрафічна знимка з 1906 року, на якій видно його, Весоловського, Лозинського та инших, котрі, замкнені в одній келїї львівської тюрми, вели голодовий страйк.

Прибувши до Злучених Держав, покійник віддав ся цїлком справам своєї церкви. В полїтичнім житю української іміґрації публичної участи не брав, хоч все дбав, аби його громада нїколи не спала, аби була сьвідомою українською громадою. Яко такий, заслужив собі був покійник на поважне місце в рядах української суспільности на іміґрації. Орґанїзуючи для своєї церкви парохіян, він не забував рівночасно орґанїзувати тих людий для справи свого народу. Завдяки його роботї грецько-католицька дієцезія у Злучених Державах має нинї такі цвитучі парохії, як Балтімор (Мериленд), Вілмінґтон (Делавар), Честер, Пітсбурґ, Котсвіл, Плимут і Нантікок (Пенсильванія), в яких українська іміґрація має сьвідомих, ревних і патріотичних громадян.

Покійний о. Захар належав до ряду тих грецько-католицьких сьвящеників, які використують проповідальницю для народної справи. Він явно з проповідальницї голосив українську пропаґанду і закликав своїх вірних ставати в українські ряди. Тому з його смертию українська іміґрація тратить одного з немногих робітників, які душею віддавали ся народній справі.

Земля Йому пером!

Чи знаєте на що Бог сотворив бараболї?

На се, щоби люди що їсти мали...

Нї! — На се, щоби бідний хлоп мав також щось таке, з чого мігби шкіру лупити...

ДО СИТУАЦІЇ НА УКРАЇНІ.

Російська контр-революція на Україні.

Під сим заголовком приносить берлінський соц.-демократичний „Форвертс" в ч. 139 (з дня 23. мая с. р.) на начальнім місци слідуючу допись з України:

„Кабінет гетьмана до нинішнього дня ще остаточно не утворив ся. До нього покищо належать **кадети, октябристи і російські монархісти.** Кадети в кабінеті є тою групою, що стоїть найлівійше. Їх участь в будові української державности полягала на тім, що вони в липні 1917 р. відкликали своїх представників з Української Центр. Ради тому, що **кадети не могли признати української самостійности.** Вони вислали делеґацію до Москви, яка денунціювала Українців яко зрадників держави і яко смертельних ворогів Росії, котрі працюють в користь Німеччини. Кадети домагали ся від правительства Керенського арештованя Ради і українського правительства, а також примінення мілітарної сили. Весь час аж до приходу німецьких військ вони пильно агітували проти Німців. Вони не брали ніякої участи в будівництві української держави, бо засадничо відкидали навіть можливість федеративного звязку України з Росією. Конгрес сеї партії на Україні, що відбув ся 12. мая в Києві, заявив, що він з тактичних причин не хоче ухвалювати ніяких рішень щодо злуки російських країв. Він заявив ся за російською мовою, яко державною мовою України. Сї кадети творять ліве крило кабінету. Що-ж можна говорити про октябристів і правих?

„Що новий кабінет має виразну російську орієнтацію, про се хай посвідчить слідуючий факт: Часопись „Одесскія Новости" приносить розмову з паном Л. Рейхертом, що був одним з головних організаторів великих земельних поміщиків та відограв велику ролю на „конґресі хліборобів". Пан Рейхерт сказав: „Кандидатів на становища міністрів вибрано при нашій участи і при сильній підмозі тих кругів, що хвилево мають силу на Україні (т. є. Німців). В політичних нарадах домінувала російська орієнтація".

„Часопись „Южный Рабочій" приносить вістку, що після оповідань учасників так званого „конґресу хліборобів" група середної земельної власности, заступлена через польських і російських поміщиків, була прибрана в селянську одежу. Так бум заступлений український нарід на конґресі хліборобів!

„Нове правительство заінаугурувало **остру боротьбу проти українства.** Заборонено многі українські часописи, між ними чотири великі українські дневники „Нову Раду", „Боротьбу", „Відродженнє" і „Народню Волю". Забороне по кількох днях знесено тілько з „Нової Ради", але завішено над нею цензуру, як і над прочими українськими газетами. Приказ заборони доручено редакціям в німецькій мові.

„Заборонено український селянський зїзд 12. мая. Вже 10. мая зібрало ся на нього поверх 4.000 учасників. Богато делеґатів арештовано. Заборонено рівнож всеукраїнський робітничий конґрес 14. мая. Між Українцями переведено масові арешти в Києві, Полтаві, Харкові і по всіх більших містах. У 5-тьох ґуберніях заведено воєнний стан. Українську мову уживають ся в урядах тілько якпо підрядну, коли **всюди російська мова грає головну ролю.**

„Всеукраїнський селянський конґрес на своїх тайних засіданях ухвалив між иншими такий протест:

Конґрес домагаєть ся, щоби центральні держави не мішали ся до внутрішних господарських і політичних справ Української Народної Республики та закладає як найбільше рішучий протест проти сього, що заступники чужих правительств, використовуючи свою силу, активно мішають ся до внутрішної боротьби на Україні, розвязуючи український парлямент і даючи власти гетьмана на Україні та спомагаючи купців, поміщиків і капіталістів, які є ворогами Української Народної Республики і всіх завоювань революції.

Конґрес питає заведену великими поміщиками, сільськими дуками і капіталістами гетьманську власть, яко абсолютистичний замах. Сей власть, яка опираєть ся на малій групі великої земельної власности і може удержати ся тілько на штиках чужих військ, не є в змозі привернути нормальні міжнародні господарські і політичні відносини. Вона загрожує істнованю української держави.

„Нове правительство дозволило саме тепер на російський монархічний конґрес в Одесі, який вписав на своїм прапорі **відновлене старої царської Росії.** Робить ся приготовання для скликання всеросійського конґресу земств, на дневний порядок якого має поставити ся справу злуки всіх російських провінций в цілість, так як се було перед революцією. Нові повітові і ґубернільні комісарі, яких установило нове правительство, се самі бувші царські урядники. Так пр. князь Чарторийський, котрий підчас російської окупації Галичини в 1915 р. був російським ґенеральним ґубернатором для ґубернії тернопільської, зістав іменований краєвим комісаром на київську ґубернію.

„Кличем нового правительства є: **по російськи!** Але не по російськи-революційно, а тільки по російськи-царськи! Всї відомости, які приходять з краю, вказують на те, що становище **є небезпечне і грізне!"**

Редакція „Форвертса" додає до сеї дописи довшу замітку, в якій остро нападе на німецьке правительство за його реакційну політику на Україні, і кінчить словами: „Може довідаєть ся німецький посол в Києві (Мум) хоч з „Форвертса", який на Україні дійсний стан річий".

Як заборонювано українські газети.

„Нова Рада" з 9. мая, ч. 71, приносить в передовиці таке поясненє, чому газета через кілька днів не виходила:

„У вечер 29. цьвітня, коли готове число мали давати на машину, в друкарні „Нової Ради" зявила ся ватага офіцирів з червоними і білими нарукавниками і спинила роботу в друкарні. Офіцири поводили ся грубо. Ніхто з них по українськи не говорив. Дежурному співробітникови вони подали такий ордер:

ОРДЕР № VII.

На основаніи приказа г. Министра Внутренныхъ Дѣлъ газеты Боротьба, Видродження, Нова Рада впредь до особаго распоряженія закрываются.

(Підпис вельми нерозбірний).

„Караул (вартівник) лишив ся в друкарні.

„Дня 30. цьвітня став на варті коло покладу, якого ми не збирали ся випускати, німецький караул, який лишив по собі в друкарні таке розпорядження:

Die verhaengte Pressesperre wird hiemit aufgehoben.

Es wird fuer einige Zeit eine Vorzensur angeordnet, fuer welche die erforderlichen Anweisungen in der Kanzlei der Hetmanschaft Institutskaja 40 zu erfragen sind.

A. B. Wachtel, Leutnant I. R.

(Наложену пресову заборону отсим зноситься. На якийсь час заводить ся цензуру, а про потрібні накази про неї треба звідувати ся в канцелярії гетьманства, Інститутська 40).

„На папері стояв стемпель німецької командантури".

Як заводять „порядок" по селах України.

„Нова Рада" з 12. мая, ч. 74, приносить слідуючу допись, дуже характеристичну для пізнаня того, що дієть ся тепер на селі України за пановання Скоропадського і Німців:

„Село Щербанівка, київського повіту. Наше село „посьвятили". Дня 2. мая с. р. до села прибули місцеві (трипільської волости) міліціонери: Вагес і Баралюк. Шукали, бачите, за зброєю. Зайшли в хату до селянина Павла Пустовойта і почали його „хрестити" нагаями! Мовляв, твій син має револьвер. Всї відмовляння старого Пустовойта, що зброї в нього нема, а як і є, то може в сина, ще більше піддавали жару „блюстителям парядка", які, по правді сказати, були під чаркою — пяні.

„На „хрестини" батька попав молодший син Опанас. В сей момент розлючений Баралюк вихопив шаблю і рубнув Опанасового батька по руці; син кинув ся до Баралюка, вихопив у нього револьвер і... тричі вистрілив на міліціонерів, убивши на смерть Баралюка. Другий міліціонер Вагес втік до місточка і сповістив, що ніби Баралюка вбило все село!

„Зараз же до села прибув відділ (100 мужа) Німців і 50 мужа повітових міліціонерів. Почали шукати за зброєю. Зайшовши в хату, питали: „Є винтовки?". І коли чоловік на вопрос ці мав, або не мав (били однаково!), клали на лаву і посадивши двох „державників", одного на голову а другого на ноги, пригрожуючи револьверами, спускали штани і... били нагаями.

„Били всїх, кого заставали дома, або на улици: старих баб, яких покинули, поїхавши на ярмарок чи в поле, — доглядати хату і дітий; били й матерій, які прибігли з городу погодувати дитину; чоловіків і особливо парубків.

„Катували (Штурму Івана, Куща Павла, Духленка Антона, Стрільця Федося і богато, богато инших) доти, доки чоловік не посиніє... Коли людина зробить ся синьою, з піною в роті і не кричить, бити переставали, але „допрос", де поховано „казенное имущество", вів ся далі.

„Німецькі салдати (Поляки здебільшого) з особливою злостию били по обличу і нагайками наших салдатів з ґеорґієвськими хрестами та медалями, промовляючи з іронією: "Der Freund! та-ва-рищ!"

„Катували таких людий, які на своїм віку ніколи навіть не держали той винтовки (рушниці) в руках!

„Випадок з бабою Марусичкою:

„Вона тілько бачила стару, заржавлену рушницю, якою її дід стеріг баштан і пчоли, але завше на зброю дивилась, як на щось страшне і, навіть більше, — заборонене Богом.

„Стару побили, — як казав коло церкви на Великдень її чоловік — сорочки не може надіти; мясо повиривали, кров понакипала. Бог знає, чи переживає стара, чи ні; красше було вмерти, ніж бачити такий сором: при панщині людий били різками, а тепер ґарапниками, в яких на кінци вплетено свинець (олово)!

„Хотіли село запалити, але полонили ся, що збіжать ся „гасити" сусідні села. Зате з села забрали, „реквірували", все чисто: скотину, солому, одежу, полотно і навіть гуси, які сиділи на яйцях: одним словом: зробили з чоловіка старця.

„Тепер у всіх одна думка, — промовив молодий парубок, — іди в большаки! Довше терпіти таке знущане не можна".

„Се крик, який почуєте з душі кождого селянина. Іти в „большаки" зробило ся сьвятим обовязком. Колись наше Трипілє було шляхом на Запороже, а тепер — в „большаки". Кого спіткала недоля, хто хоче пімстити ся за себе і нарід, свідомо чи не сьвідомо, іде туди.

„Люди хвилюють ся, не вірять ні в які „тверді руки" влади. Скрізь чутно один дужий голос: „Ми хочемо і будемо порядкувати собою тілько сами!"

(„Робочий Народ"). В. Л.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1919 РІК.

Календар У. Н. Союза, який розходить ся у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошуваня поміж американськими Українцями. Хто має який бізнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів коштує 18.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони дорожше, після умови. Пів сторони коштує 10 дол.; чверть сторони $5.00. Найменше оголошене може обіймати осьму часть сторони і коштує 3.00 дол. Хто хотів би в своїм оголошеню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку клїшу; коли ні, то кошти своїх виготовлення такої клїші з фотографії, то значить, що його оголошене буде о стілько дорожше коштувати, скілько винесе кошт виготовлення з фотографії друкарської клїші.

Текст оголошень мусить находити ся в редакції по день 30. липня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безусловно не будуть друкувати ся.

З гори зазначуєть ся, що всякі оголошення від фірм „лікарських", що то лічать листовно на сотки миль, відтак оголошення покутних „банкирів" без урядової запоруки, та всї такі оголошення, з яких на перший погляд пізнати, що вони є обчислені на ошуканство легковірних, не можуть бути поміщені в календарі У. Н. Союза.

Фотографії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотіли, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1919 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30. липня б. р. Рівночасно просить ся прислати з фотографією чек або мони-ордер, виписаний на імя „Свободи", на суму $5.00. Сї гроші ужиєть ся на покрите коштів виготовлення з фотографії друкарської клїші. Місце в календари безплатно.

Всї фотографії мусять бути добре опаковані!

З огляду на те, що календар У. Н. Союза на 1919 рік буде „ювилейним" календарем, всї відділи У. Н. Союза повинні би мати у ним свої фотографії. Просимо Вп. Урядників відділів У. Н. Союза, щоби вони сю справу пильно пізнесли і полагодили на своїх мітинґах. Не забудьте лише, що фотографії дотичних відділів мусять бути в руках адміністрації „Свободи" не пізнійше, як 30. липня 1918 р.

Всї письма належить адресувати:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДУЖЕ ВАЖНЕ

В СПРАВІ ЗБИРАНЯ ЖЕРТВ НА НАР. ДІМ В НЮ ЙОРКУ.

Всїх тих, що забрали книжки до збираня жертв на Укр. Народний Дім в Ню Йорку, отсею дорогою взиваєсь, ЩОБИ ДО 1-го ЛИПНЯ (ДЖУЛАЯ) б. р. зголосили ся в офісі Укр. Нар. Громади 217-219 Н. 6-та улиця, Ню Йорк, разом з книжками і жертвами.

Не зголосивші ся до висше згаданого часу, будуть потягнені до відвічальности судовою дорогою. 73-75

ЗА ЕКЗ. КОМІТЕТ УКР. НАР. ГРОМАДИ:

П. Задорецький, предс.;
Д. Шагай, писар.

ПРАЦЮЙ АБО ІДИ У БІЙ.

Новий закон, який змушує всіх мущин в поборовім віці до праці у важнійших галузях промислу або до військової служби, увійде в силу з днем 1-го липня 1918 р. Вже заздалегідь люди роздумують над тим, який рід праці належить уважати за найважнійший. Ми потребуємо цукор для наших жовнірів і моряків тут і на боєвім фронті. Цукор потребуємо для себе самих і для наших союзників. Всї заняті у цукровім промислі роблять добру прислугу для краю і не повинні обавлятись закиду, що вони є слекерами.

The American Sugar Refinery Co., заведене, яке затруднює найбільше число робітників, подає до відома, що у сім заведеню є вільні місця для робітників, котрі мають прийти в поміч свому прибраному крайови а рівночасно поліпшити свої матеріяльні відносини, бо у сім заведеню скора підвишка платні є запевнена для заслужених робітників. Ся компанія має велику фабрику в Джерзи Сіти а також в Бруклин, Н. Й. 74-76 (Огол.)

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ДОПИСИ.

З PHILADELPHIA. PA.

Справоздане шкільного комітету і запрошене на посьвячене Народних Домів у Савт Філядельфії.

Покликуючись на нашу допись в „Америці" (з дня 18. січня 1918, ч. 20). і в „Свободі" (з дня 29. січня 1918, ч. 12), повідомляємо інтересованих, що дня 5. марта 1918 р. підписано контракт купна домів число 610 і 612 С. Амерікан ул. в Філядельфії, Па. Оба означені доми зістали записані на Українську Громаду в Савт Філядельфії, Па., котрої тростісами є 9 членів Громади, а то: Теодор Грицей, Іван Сорока, Іван Жмутин, Іван Шекмар, Олекса Виходованець, Іван Сорока (мол.), Матій Качмарчик, Василь Шмідин і Антін Лебіщак. Крім оголошених в часописях дальші жертви зложили слідуючі: Тов. „Побіда", дохід з балю $25; Никола Крисько $10; Стефан Задорожний $3.86; Теодор Фуртак $5; Кирило Дацків 50 цнт.; Антін Лебіщак $5; Іван Буричка $2; Ілько Сорока $2; коляда діточа $29.35; на хрестинах у В. Дьорки зібрав Ів. Сорока $5.50; на хрестинах у В. Чередарчука зібрали Ів. Жмутин і Лука Буричка $6.45; Іван Лозінський $5; на хрестинах у Юрка Райчинця зібрав Ів. Жмутин $5.25; з концерту, устроєного в дни 22-го грудня 1917 р. Тов. ім. Лисенка, заходом п. Андрія Ґели отримав комітет зі Савту $57.82; п. Ів. Лазівський зібрав на хрестинах $5; П. Мущинка і Ів. Лазівський $2 на лавки; діточа колекта $6; Іван Сорока (ст.) зібрав на хрестинах у М. Вітова $2.50; Ів. Жмутин і Ів. Сорока зібрали на хрестинах у С. Хромяка $5. Дальші позички зложили слідуючі: Іван Сорока (син Максима) $100; Іван Жмутин $100; Іван Сорока (син Михайла) $50; Лука Буричка $100; Олекса Виходованець $100; Іван Шекмар $200; Теодор Грицей $100; Олекса Будай $100; Олекса Бонтей $150; Василь Шмідин $50. З позичених і жертвованих гроший заплачено за доми $2.300. асекурацію $55, кошти інтабуляції і проче около $80, кошти відновленя одного дому і прочі видатки около $150, стіл і крісла $21, лавки до школи $49 і т. п.

В домі ч. 610 Савт Амерікан ул., котрий зістав відповідно відновлений, відбуваєть ся наука рідної української мови і наука релігії. Учителем української мови є п. А. Ґела, а науки релігії уділяє о. З. Орун. Наука відбуваєть ся три рази в тижни, то є: у вівторок, четвер і суботу. На жаль однак, помимо того, що на Савті в Філядельфії мешкає около 1000 українських фамілій, до школи ходить тільки около 30 дітий. Деякі родичі думають, що комітет мусить все ходити хата від хати і клопотати ся тим, аби їх діти ходили до школи, та буде платити учителя своїми або позиченими грішми.

Коли так фактично родичі думають, то грубо милять ся, бо се не є обовязком комітету, але їх самих — висилати дитину до школиє бо що-ж буде за користь батькови або матери з тої дитини, як вона не буде знати, якої вона народности? Се нехай самі родичі осудять. Обовязком комітету було постаратись о свою хату і розпочати науку, що, як висше сказано, вже зроблено; решта вже належить до батьків і материй.

Ще раз отже повідомляеть ся українських батьків і материй зі Савт Філядельфії, що наука відбуваєть ся що вівтірка, четверга і суботи і що на платню учителя кожда дитина має платити місячно по 50 центів. Записати дитину до української школи можна кождого дня перед наукою, або і в инші дни, у кождого з низше підписаних урядників Укр. Громади на Савт Філядельфії.

Заразом повідомляєть ся всіх Українців в Філядельфії, а спеціяльно зі Савту, що в неділю, дня 30. червня с. р., буде посьвячене описаних на вступі Домів Народних. На се торжество, перше на Савт Філядельфії, сею дорогою всі українські братства і товариства з Філядельфії як і всіх Українців і Українок зі Савту і з цілої Філядельфії сердечно запрашаєть ся.

Українці, Братя і Сестри! Не знаємо, яка доля чекає нас в будучности, тож покиньмо старі ненависти і підтримаймо свою хату, вже збудовану, бо „в своїй хаті своя правда і сила і воля"!

ЗА УРЯД УКР. ГРОМАТИ НА САВТ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ:

Теод. Грицей, предс.;
Ів. Жмутин, секр.;
Ів. Сорока, кас.

З NEW YORK. N. Y.

Незабута слава.

Вже четвертий рік ген там за морем ревуть гармати, свищуть кулї, а кров ллєть ся потоками—дієть ся щось страшного. Однак тут в Америці, можна сьміло сказати, наш український нарід так з сею страшною хвилею зжив ся, що не звертає на сї воєнні страховища належної уваги. Многі з наших людий думають лише про те, що коли скінчить ся війна, то вони зараз таки повернуть до родинного краю.

Тут треба звернути увагу, що ті люди, котрі думають лише про старий родинний край, щоб чим скорше там повернутись, забувають, що житє чоловіка переходить скоро, а пережите — вже ніколи не верне ть ся. Тому богато з нас, чекаючи скінченя сеї війни, стоїть із заложеними руками та зовсїм байдужно дивить ся на сьвітовий людський поступ. Чому в нас така байдужність? Чи ми може сподїваємось, як вернемо до рідного краю, що там прийдемо як би до раю? Чиж там не треба буде взяти ся до народної праці, котра нас певно не мине? Чи ми надіємось на те, що лише декотрі повернуть ся з поля війни? Адже власне ті калїки, вдови і сироти будуть жадати великої помочи від нас!

Тому чотири роки назад, ми, Українці, котрі жили в Галичині і Буковині, мали нагоду бачити та чути про щораз більшу охоту до народного діла, а сим народним рухом і ділом було загальне осьвідомлюванє одні других. Однак ми бачили сей живий рух переважно у молодїжи, котра гуртувалась у культурно-просьвітні та радикальні товариства, якими були товариства „Січи". Не було в Галичині такого села або міста, деб не було січового руху. В кождім куті, неначе в улию, українська молодїж старанно і пильно починала працювати і жити своїм власним, вільним житєм. Будучи у товариствах, наші молодці, немов ті пчілки, ловили із цьвіту науки пожиток і хосен, глибоко ховали се і закорінювали в своїх серцях, а відтам вже певно їх ніхто не видре, анї не вкраде.

Коли би хто хотів описати той весь їх моральний здобуток, то треба би було писати богато, богато... А ми лиш згадаймо той час коротенько.

Коли бувало з кождою весною вся земля зазеленить ся, і те все, що лише виростає із землї, вбираєть ся в нову зелену одїж, то цїлі гуртки виходять із хат, в котрих пересидїли цїлу люту зиму, виходять на сьвіжий весняний воздух і відживляють себе не лише воздухом, але і бодрим духом. Хто з нас жив у Галичині, той чув і бачив немало руху посеред української молодїжи, котра гуртувалась у рухові товариства „Січи". Майже кождої весни всї „Січи" і „Соколи" по всїх усюдах виправляють на січові і сокільські прогульки та фестини, і ріжні зібраня; а що найкрасше: відбували ся січові сьвята. Тодї, хто живий був, той вставав. І коли мало відбути ся таке січове сьвято, то заздалегідь приготовлялись усі як один, а особливо Січи, котрі старали ся взяти живу активну участь у січовім здвизї. Бувало вже два або три днї наперед вибирались із далеких сторін на визначене місце і тоді то аж дорога шипить під ногами січовиків та січовичок. Не бракувало межи ними і старших — січовиків і не-січовиків. Що-ж спонукувало їх до такого далекого походу та величавого зібраня? Певно, що нїщо инше, як лише клич: „Всї за одного, один за всїх!" І майже у кождого січовика і січовички на устах і в серци був сей клич. Колиж означеного дня мало відбути ся січове сьвято, то сотки або тисячі січовиків і січовичок виступали публично на великій площі, де відзначувались своїми руховими і ґімнастичними вправами. А тисячі-тисячі ріжних людий, видців, з цікавостию приглядали ся сему січовому зібраню та їх руховим вправам. Опісля слідував ряд ріжних бесїдників, котрі желали як найкрасшого розвою січовому рухови. Майже кождий з тих бесїдників мав дуже палку промову, а найславнійшим бесїдником був провідник січового руху, др. Кирило Трильовський. Всї ті бесїдники взивали українську молодїж, аби вона не кинула оружа з рук доти, доки не побе до тла вічного ворога, ворога темноти.

Отже хто з нас був на такім січовім сьвятї, то в нїм певно серце починало бити живійше, а кров у жилах починала плисти бистрійше, немов би її більше прибуло. А дух бажав великої пімсти над тими тиранами, котрі цїлі віки гнобили, не допускали до сьвідомости наших людий та держали їх в оковах темноти.

Пишучи сї стрічки, я сподїваю ся, що неодин з читачів скаже: „Та воно правда... Гарно се тодї було, тому, що сей рух, се житє було у рідним старім краю". А дальше стисне плечима тай скаже:

„Ей, коби то в Америці таке було! Але де там! В Америці не можливо, щоб таке було серед наших Українців, бо тут люди чужі, то ще висьміялиб або зганили".

О, дуже, дуже млите ся, братя мої і сестри, коли ви так думаєте, та і по такій думці і волї сповняєте свій обовязок житєвий. Се дуже сумно. Чим же ми ріжнимо ся від староkраєвих братів? Може тим, що надїли на себе панський ковнїрець, — а дївчата капелюхи? Чи може вам хто бороняє взяти ся до такого дїла, до сьвідомої науки? Чому, братя і сестри, ви понурили очи в діл і не обізвете ся? Ага, знаємо, що з вами стало ся. Ви вирекли ся своєї народности, вирікаєте ся своєї так милої української бесїди. Ти, брате, вже зовсїм не той козак-січовик, що був у старім, рідним краю...

Коли ми так байдужно будемо жити, то що скажуть наші дїти? Певно згадають нас злим і не тихим словом, ще й проклинати-муть. Тому, коли ми не хочемо брати на себе сорому, то бодай пошануймо велику честь і память тих, котрі були неначе сьвітилами серед темної ночи на нашій рідній земли.

Ми, ті котрі жиємо тут в Америці, тепер встаньмо на хвилю із тяжкої задуми, відложім руку від чола, і погляньмо кругом себе пильнїйше, нїж колись; пригляньмо ся близше січовому рухови тут в Америці. Тут за морем ми побачимо, що і тут прибуло число січовиків і січовичок, котрі дармо не сидять. Хоч як вони далеко віддалені від рідного краю, від тої любої Матери-Січи, то всеж таки у них січовий дух не завмер. У них закорінив ся глибоко дух січовика, той дух, котрий був викуваний ще в молодім віцї, у здоровім тїлї, і нїхто його певно не видре!

Тому я, яко січовик, відзиваю ся до всїх Українців і Українок, у котрих лише є почутє до житя морального і справедливого: Ставайте з нами у січові ряди! Українська молодїжи! Не чекай, коли лихо прийде аж під твої двері, а старай ся учити стеречись його!

Дорогі Земляки! Січовий рух поширяєть ся з кождим днем по цїлій Америці, де лише живуть наші люди. Тому звернїм увагу і добре запамятаймо, що **день 14. липня 1918 р. — се день, в котрім має відбути ся друге з ряду окружне січове сьвято, заходом „Січи" в Ню Йорку, 1-го відділу С. О. У.З.Д.** Нехай зпомежи нас не бракне нїкого, хто би не брав участи у сїм січовім сьвятї! Покажім, що ми вміємо пошанувати наші народні сьвятощі.

Тут особливо відзиваємось до Українців в Ню Йорку. Українська Народна Громадо! Ти знаєш, що січове сьвято не відбуваєть ся лиш на се, аби скористати матеріяльно, а відбуваєть ся на те, аби наша українська публика використала сей день для себе морально, бо якраз там буде можна почути ріжних бесїдників, котрі будуть взивати нашу молодь до науки і чесних дїл. Був би великий сором для Українців в Ню Йорку, як би вони не використали сего так величавого дня, 14. липня с. р., в котрім має відбути ся січове сьвято. Повинностию Українців є, щоби в сей день не справляти жадних забав по инших парках або ґалях, а головно, щоб Укр. Народна Громада в Ню Йорку не справляла нїчого також і в Укр. Нар. Домі, бо тимсамим пошкодять собі самі. Січове сьвято відбудеть ся в честь і память нашого живучого духом пророка і ґенія, Тараса Шевченка. Покажім, що ми вміемо шанувати честь і славу сего великого мужа, котрим був Тарас Шевченко, а через те вшануемо також і славу січового руху на сїм січовім сьвятї в Злучених Державах.

Пишучи се, я сподїваю ся, що кождий ясно зрозуміє мої слова і з охотою прибуде на січове сьвято.

До побаченя із всїми на січовім сьвятї! Здорові були!

Я. К.

В кождій українській хатї повинна находитись часопись „Свобода".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи"

В РОСІЇ.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

сподіють ся при найблизших виборах делеґатів до савета здобути перевагу помимо того, що теперішне правительство спочиває виключно в руках большевиків.

Виміна воєнних бранців.

СТОКГОЛЬМ, 24. червня. — Між Росією і Австрією прийшло вже до повного порозуміня щодо виміни воєнних бранців. Поворот бранців розпічнеть ся сейчас о скільки лише на те позволять комунікаційні средства. Виміна буде відбувати ся голова за голову.

Переговори між Росією і Німеччиною в тійсамій справі зістали перервані, бо Німеччина домагала ся виміни голова за голову. Німеччині вийшла би така виміна на користь, бо її полишило би ся ще значне число бранців. Росія жадає, щоби Німеччина звернула її всіх полонених. Як звісно, Росія має полонених Німців всего 120.000, підчас коли в Німеччині є кілька міліонів полонених Москалїв. З Австрією Росія могла згодити ся на виміну голова за голову, бо в обох державах число полонених є зарівно велике.

Коновалов домагаєть ся оружної інтервенції в Росії.

ВАШІНҐТОН, 24. червня. — Александер І. Коновалов, бувший міністер торговлї і промислу та заступник премієра в кабінеті Керенського, відбув нині довшу конференцію зі секретарем загр. справ, Ленсінґом. Коновалови товаришив до департаменту загр. справ амбасадор Бахметєв.

Член бувшого російського кабінету, Коновалов, який є уповажнений заступати небольшевицькі інтереси Росії, вияснив російське питанє і поручив його розвязанє спільній акції аліянтів і Злучених Держав.

Секретар Ленсінґ не оголосив ні звіту Коновалова ні Бахметєва. **Треба однак припускати, що Коновалов жадав військової і економічної інтервенції, запевняючи, що її радо повитають всї відповідальні елементи і маси російського народу.**

Заки Коновалов вийде з Вашінґтону, має відбути конференцію з президентом Вілсоном, секретарем війни Бейкером і з иншими висшими представниками Злучених Держав. О скільки є відоме, Коновалов зложить президентови візиту в Білім домі.

Зі Злучених Держав удасть ся Коновалов до Европи, де відвідає французьке, анґлійське і італійське правительство яко речник російського провізоричного правительства.

Коновалов заявив, що він вповні годить ся з поглядами амбасадора Маклакова, який заявив ся був за інтервенцією аліянтів і проти всякої помочи большевикам, котрих вважаєть ся за зрадників Росії.

Японія покищо не думає інтервенювати на Сибіри.

ТОКІО, 21. червня. — Нинішні часописи подають вісти, **що на засіданю японської ради для заграничних справ ухвалено не зважати на жаданє аліянтів щодо інтервенції Японії на Сибіри і під теперішну пору зовсім від всякої інтервенції здержати ся.**

В дипльоматичних кругах панує переконанє, що Японія на случай, коли вона сама впрост не буде загрожена, не має наміру переводити інтервенції без повної згоди Злучених Держав.

Німці повалили татарське правительство на Кримі.

ВАШІНҐТОН, 25. червня. — **Німці викликали на Кримі революцію, в наслідок котрої повалено татарське правительство на Кримі,** як се доносять вісти, одержані з Вологди.

Кореспондент, який недавно повернув з полудневої Росії, доносить, що ліберали попирали ґен. Сулковича, який тепер є головою нового правительства. Він виконує всї прикази Німців.

3.000 Німців висіло на побережу Кавказу.

СТОКГОЛЬМ, 25. червня. — 3.000 німецьких жовнірів в супроводі кружляка, двох торпедовців і підводної лодки висіли в місцевости Поті, недалеко Батум, як се подають нинішні телєграми.

Здогадують ся, що вони мають намір обсадити Кавказ, загрожуючи в сей спосіб Анґлійцям в Персії і Мезопотамії. **Сподіють ся, що сї війска розпічнуть безпроволочно наступ на Кубань і Кутаіс.**

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

НІМЦІ РОЗПІЧНУТЬ НАСТУП В НАПРЯМІ ПОБЕРЕЖА.

Австрія може відновити наступ по полагодженю внутрішної кризи.

ЛОНДОН, 24. червня. — В який спосіб Німеччина буде старати ся затерти пригноблюючий настрій, викликаний невдачою свого союзника в наступі проти Італії, отсе є питанє, яким займають ся тепер живо політичні і військові круги.

Загальне переконанє є, що Німеччина прискорить новий наступ на західнім фронті. Всі військові знавці є згідні, що новий наступ Німців буде переведений в напрямі побережа.

Заки Австрія могла би перевести новий наступ на гористім фронті проти Італії, де вона нагромадила була значні резерви, вона мусить найперше перейти щасливо внутрішну кризу.

На щастє однак Італійці ледви позволять Австрії осягнути якийсь більший успіх. Цілий сьвіт глядить нині з довірєм на італійську армію і є певний, що вона не боїть ся жадної нової несподіванки зі сторони Австрії.

„Ще два трівожні місяці", — каже Ллойд Джордж.

ЛОНДОН, 24. червня. — Анґлійський премієр, Ллойд Джордж, промовляючи нині пополудни в палаті послів, заявив, що два слідуючі місяці будуть ще „трівожні", але положенє аліянтів з кождим днем поправляєть ся і вони мають повне довірє щодо висліду війни.

Німці мають 30 далекострільних гармат.

ПАРИЖ, 24. червня. — Премієр Клемансо і заступник секретаря війни, Абрамі, відбули нині довше засіданє з членами камітету оборони Парижа.

Розійшла ся чутка, що Німці уставили значне число далекострільних гармат до бомбардованя Парижа. Число тих гармат подають від 8 до 30 штук.

Німеччина приготовляє свій нарід на ще один рік війни.

ВАШІНҐТОН, 25. червня. — **Німеччина приготовляє свій нарід при помочи широкої пропаґанди, що на случай, коли би вона в сім році не могла осягнути рішаючої побіди, не будучи всилі заняти Францію, положенє Німеччини в слідуючім році буде значно ліпше ніж з початком сьогорічного наступу та що в слідуючім році можна вповні надіяти ся, що Францію удасть ся зовсім виключити від війни.**

Такі вісти одержав департамент загр. справ через невтральну державу.

В ТУРЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on June 26, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Воєнні цілі Туреччини.

АМСТЕРДАМ, 22. червня. — Німецька соціялістична часопись „Форвертс" оголосила за турецькою часописию „Аті" воєнні цілі Туреччини. „Форвертс" подає, що Туреччина мотивує свої претенсії тим, що коли би не вона, то аліянти мали би пять боєвих фронтів меньше, тимсамим побіда над центральними державами була би лекша.

Воєнні цілі Туреччини є:

Освободжене Іраку і Палестини;

привернене турецького протекторату в Єгипті;

независимість Персії з цілковитим виключенєм впливу Анґлії і

пановане Туреччини над Чорним морем, признаючи її протекторат над сусідними надбережними державами, а то над Кримом з турецьким князем на престолї, над Грузією з німецьким князем і над Вірменією з австрійським князем.

Дальше містить ся застереженє, що Болгарія має одержати північну Добруджу, але має звернути Чорний басен. Констанція (над Чорним морем) і Дедеаґач (над Еґейським морем) мають позістати вільними пристанями.

Австрія не має скорше опорожнити північної Італії, доки Тріполіс і острови Кіренаіка та Додека не опинять ся в руках Туреччини. Союзники повинні також подбати о те, щоби острів Крета був звернений Туреччині.

Наради між Жидами і Турками в справі Палестини.

АМСТЕРДАМ, 25. червня. — 14 делеґатів, представників ріжних жидівських орґанізацій удасть ся до Царгороду, щоби перевести дискусію з турецьким правительством над справою іміґрації Жидів до Палестини.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбудеть ся в суботу, 29. червня, о годині 7.30 вечером. На сей мітінґ кождий член обовязаний явити ся, бо є важні справи до полагодженя, як справа паради на 4. липня, фотоґрафія і т. п. Неприбувший член заплатить надзвичайну кару. — В. Матвіяс, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ ПОЗІР!

В остатню неділю перед постом Петровим

30. ЧЕРВНЯ 1918 Р.

Братство св. Володимира устроює

14-ЛІТНИЙ ВЕЧЕРОК

в Українськім Народнім Домі, 217-219 Іст 6-та улиця.

Початок о годині 3-тій пополудни.
Вступ на галю уже з ґетчеком 25 цнт.

На вечерку буде приймати ся членів до Братства і до У. Н. Союза після статутів.

Тож приходіть громадно. 75-76

КОМІТЕТ.

Михаїл Марків, секр. фін.

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Заходом Українського Тов. „Січ" і читальні „Просьвіти"

відограєть ся пораз перший в нашій місцевости велике представлене

„ВЕРХОВИНЦІ"

драма в 3-ох актах а одинайцятьох відслонах, переклав В. Держирука.

Се представлене відбудеть ся

В НЕДІЛЮ, 30. ЧЕРВНЯ 1918

в гали церковній на Вілбур Аве.

Початок о годині 7-мій вечером.

Ціни місць: 50, 35 і 10 центів.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Антін Ревізорчук, молодий гуцул .... п. С. Гривнак
Марта, його мати .... п-на А. Трач
Параня, його суджена .... п-на М. Колачик
Максим Тихоньчук, старий гуцул .... п. Г. Трач
Прокіп, державний стрілець .... п. М. Мельничук
Анна, його жінка .... п-на Н. Годжак
Гершко, арендар в місточку біля Львова .... п. Ф. Андрусишин
Фельдфебель .... п. І. Попик
Мандатор в гуцульськім селі Жабю .... п. А. Богач
Комісар циркулярний з Кут .... п. І. Попик
Офіцир від піхоти .... п. Я. Трач
Старець .... п. О. Надяк
1. Леґінь .... п. М. Пастух
2. Леґінь .... п. В. Ґудзій
Дитина .... п-на А. Шкляренко
1-ший опришок .... п. М. Пастух
2-гий опришок .... п. В. Ґудзій
3-тий опришок .... п. Ф. Андрусишин
4-тий опришок .... п. О. Надяк
5-тий опришок .... п. М. Мельничук
6-тий опришок .... п. М. Атаманчук
1-ший жовнір .... п. С. Кашубінський
2-гий жовнір .... п. Гр. Федорук
3-тий жовнір .... п. Н. Пастушанчин
4-тий жовнір .... п. В. Дячук
Гуцули, молоді і старі, ріжного рода.
Річ дієть ся в гуцульськім селі Жабю.

Суфлер **п. С. Соколовський.**

Чесний український загал зі Сиракюз і околиці, отсим запрошуєть ся до ласкавої участи.

75-76 КОМІТЕТ.

ЧИ ТО ТЯЖКО, йдучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часї зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, що його обовязком є читати свою рідну ґазету і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

До війска або до роботи.

З днем 1. липня б. р. у цілих Злучених Держав входить в житє постанова завідуючого військовими справами ґенерала Кравдера. Головною вимогою сеї постанови є, щоби всї мущини у військовім віцї (від 21 до 31 лїт), без ріжниці чи вони горожани чи ні, працювали при якійсь корисній роботї, яка помагала би правительству Злучених Держав вести війну. Хто не повинуєть ся сій постанові, буде забраний до війска.

Пять лїт арешту за непослух.

Воєнний суд заслав на пять лїт тюрми Миколу Прокопенка і Авксентія Товковича, дітройтських жовнїрів у таборі Костер, які не будучи горожанами не хотіли підписати карти військової приналежности.

Прилапаний на горячім вчинку...

Александер Махмет стояв на розі Клей улиці в Брукліні і посьмішкував ся, як польські рекрути маширували Мангатан евенею, коли нараз прискочив до нього полїцай і сказав, що арештує його. На поліційній стації виявило ся, що Махмет реґістрував ся в Саєрсвіл, Н. Дж., відки утїк і скрив ся у Брукліні перед рукою військових властий. Виявило ся також, що військова комісія у Саєрсвіл уважає Махмета за дезертира. Йому грозить воєнний суд.

Володарський убитий.

Телеґрама з Москви донесла, що в четвер (20. VI.) на улици Петербурга убито большевицького комісаря для пресових справ, А. Володарського. Володарський ще досить молодий чоловік; числив тепер около 30 лїт житя. До вибуху революції він був співредактором „Нового Міра", большевицької ґазети в Ню Йорку. Відтак разом із Троцьким поїхав до Петербурга. Коли на кілька днів перед відїздом Володарського до нього зайшов на розмову співредактор „Свободи," Микола Д. Величко, і спитав його як він яко большевик дивить ся на українську справу, Володарський сказав, що для большевиків не істнує український нарід; істнує лише край Україна, який не може відлучити ся від Росії, але за се дістане автономію.

Жнива в Канзасї.

Секретар рільництва на стейт Канзас обчислив, що всїм році в стейті буде 97,554.376 бушлїв зимової пшениці, яка є засїяна на 6,654.686 акрах поля.

Кілько в Злучених Державах зуживають тютюну.

Урядова статистика виказує, що в 1917 році у Злучених Державах зужито 33.000,000.000 циґареток, що випадає по 330 штук на кождого, від наймолодшого до найстаршого мешканця Злучених Держав. Тут не є зачислена скількість циґареток зужитих робітниками у фабриках тютюну, які звичайно курять фабричні відпадки. Дочислити тут ще такі циґаретки, які вироблявано і продавано без відома правительства, то загальна сума винесе майже 40.000,000.000. За тойсам час зужито 9.050,960.224 циґар. Протягом 1917 року вивезено за границю 7.023,626.000 циґареток, а із заграниці ввезено пропорціонально дуже мало, бо лише 37.922 фунтів тютюну, з чого вироблено около 12,000.000 циґареток. Загально в 1917 році вироблено 34.832,-385.676 циґареток. В 1916 році вироблено було 25.312,486.611 циґареток, 7.932,610.191 циґар і 466,165.728 фунтів тютюну до паперу, файки і жуваня, і табаки.

До відома інтересованим.

Всїм інтересованим читачам, які, прочитавши новинку про посилку листів до старого краю, посилають листи через „Свободу", заявляємо, що „Свобода" з посилкою листів до старого краю не має нїщо спільного. Просимо перечитати ще раз згадану новинку (в ч. 73 „Свободи", а там є написано, що з посилкою листів треба відносити ся до Червоного Хреста у своїй місцевости. В сїй посилцї не може посередничити жадне бюро. Кождий, хто хоче, мусить особисто прийти до головної кватири Червоного Хреста у своїй місцевости і там написати лист на специяльнім папері і по анґлійськи.

Хочуть спровадити хінську дику корову.

Музей природничої історії в Ню Йорку вислав до Хін свого відпоручника який має постарати ся там о одну дику корову, яка жиє в недоступних горах Хін. Того рода корови не має ще жаден музей в Америці.

Члени наукової виправи поїли всї пси.

До Данії повернув Кнуд Размуссен, данський дослідник, який в 1916 році вибрав ся з кількома ученими розслїджувати північний бігун. Задумана виправа йому не вдала ся, бо в самих початках умерло двох найважнійших членів його партії, Генрик Ользен і др. Вульф. Нещастє ще хотїло, що партія забрала зі собою дуже мало поживи, яка не вистарчила навіть на прожиток через два роки. На кілька тижнів перед поворотом до дому пожива вийшла їм цілком і показала ся конечність убити і зїсти всї пси, потрібні до виправи.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Головному Виділови У. Н. Союза за уділене менї запомоги з фонду убогих в сумі $100. Дякую тим всїм Вп. Землякам, котрі займають ся нашим бідним народом на чужинї. — **Григорій Пиндус,** член бр. св. Иосафата, 273 відділу У. Н. Союза, в Гудсон, Н. Й.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З БРІДЖПОРТ, ФЕРФІЛД, САВТПОРТ, КОНН. І ОКОЛИЦЇ!

Тов. „Українська Січ" від. 59 У. Н. С. отсим запрошує всї бріджпортські Братства і Товариства, як рівнож запрошує тов. ім. Т. Шевченка з Савтпорт, Конн., на

СІЧОВЕ СЬВЯТО

на котрім то сьвяті розвинеть ся Товариські прапори, український і американський

ДНЯ 30. ЧЕРВНЯ 1918 Р.
в Сокол ґали, 521 Галлет стр., Бріджпорт, Конн.

Початок сьвята точно о годинї 4-тій пополудни.

ПРОГРАМА:

ЧАСТЬ І.

1) Привіт товариств комітетом Тов. „Українська Січ".
2) Розвите українського прапора. Підчас розвитя прапора буде приґравати орхестра український гимн.
3) Розвите американського прапора, *підчас сего буде приґравати* орхестра американський гимн.
4) Промова про український прапор.
5) Промова про американський прапор.
6) Віддане чести українському прапорови, вбиване цьвячків в держак прапора і виголошуване патріотичних промов членами Товариств.
7) Вечірна павза.

ЧАСТЬ ІІ.

Точно о год. 7.30 вечером відбуде ся театральне представлене

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

дуже поучаюча комедіо-опера в двох діях зі співами.

Члени всїх Товариств, котрі возьмуть участь *в розвитю прапорів*, т. є. в части першій, будуть мати вступ вільний (але мусять мати Тов. відзнаки), окрім двох рядів крісел на переді. А котрі не стоять в піяких товариствах, мусять платити вступ 35 цнт. на долї, а 25 цнт. на ґалерії.

Дорогі Братя і Сестри! Тов. „Укр. Січ", від. 59 У. Н. С., просить Вас до численної участи на Січове Сьвято. Прийдіть, дорогі Братя і Сестри, і покажіть своєю присутностию, що любите свій рідний український прапор, і що за него ми готові хочби навіть душу і тїло положити. Як рівнож ми повинні прийти і показати свою льояльність американському прапорови. Дорогі Братя і Сестри! Забирайте з собою дорослі дїти, своїх знакомих і кревних. Прийдім як найбільшим числом, щоб з нас наші вороги не сьміяли ся. Покажім, що в нас є дух і сила.
74-77 **Комітет Тов. Укр. Січ.**

НА ПРОДАЖ

1) **Фарма 75 акрова** в стейті Масачусетс, з чого 25 акрів доброї чорної орної землї, 10 акрів лїса а решта сіножать і пасовиско, 2 милї від стації, 20 мінут ходу до стріт кари, 3 милї до церкви, доокола в околиці 15 ріжних фабрик, дім в середнім станї о 6 кімнатах, нова стайня і шопа, возівня, курник, древітня, великий сад о 200 деревах пічесів, 30 яблїнок, 30 грушок, 10 черешень, ріка (дуже рибна) плине через фарму, 8 коров, 2 конї, 3 ялівки, 2 телят, кури, машинерія господарча, вози і повози. Фарма обсїяна і обсаджена. Цїна $4.900.00, з чого $2.300.00 готівкою а решта на доґідні сплати.

2) **Фарма 100 акрова** в стейтї Ню Йорк, з чого 45 акрів доброї землї, а решта лїс і пасовиско, 4 милї до стації, дім цїлком добрий о 8 кімнатах, стайня, возівня, курник, хлїв, цїлком нові, машинерія господарча, вози, повози, сад о 30 деревах овочевих, студня, ріка плине через фарму, 2 корови, 1 кінь, 3 свинї, кури і гуси. Фарма обсаджена і обсїяна. Цїна $2.500.00, з чого половина готівкою а решта на доґідні сплати. По близші інформації приходїть або пишіть на адресу:
c|o American Ukrainian Exchange,
520 E. 6th St., New York, N. Y.
76-78

ПОЗІР! ДІТРОЙТ, МІШ. ПОЗІР!

Заходом дітвори при церкві св. Ів. Хр. відбудеть ся
В НЕДІЛЮ, 30. ЧЕРВНЯ 1918
в парохіяльній ґалї (82 Сікот Дітройт)

ВЕЧЕРОК

в честь
МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА

В склад програми входять: відчити, деклямації, хори, терцети, дуети, гра на скрипцях і сценїчний образ в 2. діях **„РУСАЛКА ДНІПРОВА".**

Вступ 50 і 35 цнт. 76

Початок о 7-ій годинї вечер.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую свого стрийка Івана Ковталюка і товариша Івана Рудика, оба родом з села Стрільче, повіт Городенка. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу:
NICH. KOVTALUK,
1829 Jos. Campan Ave., Detroit, Mich.
76-79

Пошукую свого брата **МИХАСЯ ХАРЕВИЧА** з села Кривотули, а оженив ся до Марковець. Перед роком перебував в Пенсильванії, Індіяна Ко., і від того часу не дає про себе чути. Хто би о нїм знав або він сам, зволить зголоситись на адресу: LUKYN CHAREWYCH, R. F. D. 1, Box 22A, Livermore, Pa. 76-78

Пошукую своїх братів **ІВАНА і ЯКОВА ГОЦУЛЯК,** з села Голосків, повіт Товмач. Перед двома роками перебували в Пенсильванії. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: WASYL KINASH, 6 New Street, Woonsocket, R. I. 76-78

ФАРМА 40 акрова на продаж, 30 акрів чистого, а 10 акрів лїса, 200 овочевих дерев, хата на 4 покої, велика стодола, добра вода. Фарма засїяна, 2 акри вівса, один акер барабoль, один акер кукурудзи, пів акра фасолї і богато другої огородовини. Маю одного коня, 2 корови, 18 курий, а також фармерські машини і знаряди. Саму фарму продам за $1000.00, а з машинами і худобою за $1500.00. $800.00 готівки, а решта на легкі сплати. 5 миль від міста, пів милї до школи. Голоситись на адресу: ANDREW TECHONCHUK, R. F. D. No. 2, Box 29A, Pittsfield, Pa. 75-78